

Jezus bij de zee

Periodethema: Opgestaan!
Johannes 21: 1-17

a. Jezus' verschijning aan de discipelen (Joh. 21: 1-8)

UITLEG VAN DE TEKST

De discipelen hadden de opdracht gekregen om naar Galilea te gaan. Daar zouden ze Jezus na Zijn opstanding ontmoeten. Dat had Hij hen al voor Zijn lijden verteld (Matth. 26: 32). Toen de Heere Jezus was opgestaan, gaven de engelen in het lege graf aan de vrouwen dezelfde boodschap mee. Ze zeiden dat de discipelen naar Galilea moesten gaan, daar zouden ze Jezus zien (Matth. 28: 7 en 10). Nadat de opgestane Christus twee keer aan Zijn discipelen is verschenen in Jeruzalem (zonder en met Thomas), gaan de discipelen in gehoorzaamheid aan het bevel van hun Meester naar Galilea. In Joh. 21 treffen we hen aan bij het meer van Galilea of de zee van Tiberias. Dat is voor hen geen onbekend gebied. Vele discipelen hebben hier gewoond en gewerkt. Hier zijn ze zo'n drie jaar geleden ook door de Heere Jezus geroepen om vissers van mensen te worden. Niet alle discipelen zijn aanwezig. Vers 2 vermeldt ons een zevental, waarvan er vijf nader aangeduid worden: Simon Petrus, Thomas of Didymus (tweeling), Nathanaël van Kana in Galilea (en dus niet een ander Kana), de zonen van Zebedeüs, dat zijn de evangelist Johannes zelf en zijn broer Jakobus en twee andere discipelen van de Heere Jezus, die niet met name genoemd worden. Simon Petrus neemt het initiatief om te gaan vissen. Wachten duurt immers lang en zo kan de tijd op een zinvolle manier worden doorgebracht. We moeten hierbij ook bedenken dat het levensonderhoud, waarin ze met de Heere Jezus werden voorzien tijdens Zijn omwandeling, nu voor hen ontbrak. Om toch in hun eigen levenson-

derhoud te kunnen voorzien, besluit Petrus zijn oude beroep weer op te nemen. De anderen gaan met hem mee. Van Johannes en Jakobus is ook bekend dat ze van beroep vissers waren. Ondanks het feit dat ze ervaren vissers zijn en ook op het beste tijdstip vissen, vangen ze in die nacht echter niets. Wat een teleurstelling.

Als ze terugkeren bij het aanbreken van de dag, staat de Heere Jezus op oever. De omschrijving dat Hij daar 'staat', getuigt van dezelfde bijzondere manier van openbaren als bij de vorige twee verschijningen, toen Hij plotseling in het midden van de discipelen 'stond' (Joh. 20: 19 en 26). De discipelen zien Hem, maar herkennen Hem niet. Is dit een gevolg van de ochtendschemering of van het feit dat ze nog een eind van de kust verwijderd waren? De Bijbel zwijgt daarover. Het is bij deze verschijning evenals bij Zijn verschijning aan Maria Magdalena en de Emmaüsgangers: hun ogen werden hoe dan ook gehouden, dat zij Hem niet kenden. Uit de mond van deze Vreemdeling klinkt een vraag: 'Kinderkens, hebt gij niet enige toespis?' Jezus spreekt ze niet aan met discipelen, maar met kinderen of jongens, zoals een vader in liefde zijn zonen toespreekt. Het zijn geen kinderen in leeftijd, maar het zijn kinderen die God Hem gegeven heeft, die Hij duur gekocht heeft met de prijs van Zijn bloed. Hij vraagt ze om wat toespis. Hiermee wordt bedoeld iets om als aanvulling bij het brood te eten. In dit geval vis. Hij vraagt het op een manier waarin Hij laat uitkomen dat Hij een ontkennend antwoord verwacht: 'Hebt gij niet enige toespis?' Kort luidt hun antwoord: 'Nee.' Zonder verklaring. Ze kunnen deze Man op de oever zelfs geen visje aanbieden. Als ze erkennen dat ze niets gevangen hebben, krijgen ze van de Vreemdeling op de oever een op-

dracht die tegen al hun gezonde vissersverstand indruist: 'Werpt het net aan de rechterzijde van het schip en gij zult vinden.' Dan zullen ze niet vangen, maar vinden waar ze de hele nacht naar hebben uitgekeken en waar Hij Zelf om had gevraagd. Hoewel ze de hele nacht niets gevangen hebben en de nacht voorbij is, gehoorzamen ze zonder tegen spreken het bevel van de Vreemdeling. Ze werpen het net uit en het net raakt vol met vis. Zoveel vis zit erin, dat ze het net niet eens meer kunnen voorttrekken. Johannes, de discipel die Jezus liefhad, ziet door dit wonder dat die Man op de oever niemand anders kan zijn dan de Heere Zelf. Misschien heeft deze wonderlijke visvangst hem herinnerd aan de vorige, die beschreven staat in Luk. 5. Johannes zegt tegen Petrus: 'Het is de Heere!' Als Petrus dat hoort, doet hij, spontaan en impulsief als hij is, meteen zijn opperkleed aan, omgordt het met een band en springt overboord om zo snel mogelijk bij de Heere Jezus te zijn, Die zo'n 100 meter (200 ellen) van hem vandaan is. Dat hij 'naakt' was, betekent dat hij alleen zijn onderkleed of hemd droeg. Wanneer de andere discipelen met het scheepje het volle net naar de kant slepen, waadt Petrus als eerste en enige naar de Heere Jezus, terwijl juist hij degene is die Zijn Meester driemaal verloochend heeft. Maar de liefde drijft dan toch uit. Die liefde waarvan hij straks mag belijden dat hij Jezus liever heeft dan de broederen, ja, liefheeft boven alles!

TER OVERWEGING

- Nadat de opgestane Christus al twee keer aan Zijn discipelen verschenen is, openbaart Hij Zich bij de zee van Tiberias opnieuw aan hen. Wat spreekt hieruit een liefde voor Zijn volgelingen, die Hem bij Zijn gevangenneming allemaal hebben verlaten. Ook in onze tijd laat Hij Zijn volgelingen, degenen die Hem hebben lief gekregen, niet in de steek. Ondanks hun zonden komt Hij tot ze in het gewaad van Zijn Woord om hen te vertroosten, te vermanen of te onderwijzen. Door Zijn verschijningen geeft Hij aan Zijn discipelen een duidelijk bewijs van Zijn opstanding, maar ook onderwijs over hun toekomstige taak.
- Het is niet toevallig dat de discipelen die nacht niets vangen. Toeval bestaat niet. De Heere laat hen niets vangen en die morgen moeten ze ook hun gebrek en hun onmogelijkheid om iets te vangen erkennen. De Machtige confronteert hen met hun eigen onmacht. Ze staan met lege handen. Maar is dat het moment niet, waarop Hij Zich bij voorkeur wil bekendmaken? Waar niets is, wil Hij alles geven. Hij laat hen dan ook zien hoe ze in gehoorzaamheid aan Zijn Woord en in afhankelijkheid van Hem op een grote vangst mogen rekenen. In de moeitevolle en vergeefse vistocht kunnen we ook het beeld zien van de

moeitevolle en vaak vergeefse arbeid bij het vissen van mensen. Gelukkig staat de Heere voor de vangst in. Zoals Hij alle macht heeft over de vissen, zo beschikt Hij ook over de mensen. Wat bij de mensen onmogelijk is, is mogelijk bij God! Als we ook op de zondagsschool in gehoorzaamheid aan Zijn Woord, in afhankelijkheid van Hem en in vertrouwen op Hem het net van het evangelie uitwerpen, zullen we vangen. Onze arbeid zal niet ijdel zijn in de Heere.

- Het is opmerkelijk dat Petrus niet zomaar in zijn onderkleed of hemd naar de Heere Jezus toe gaat. Ondanks dat dit gemakkelijker was geweest in het water, wil hij niet 'halfnaakt' voor de Heere verschijnen. Hij heeft eerbied voor de Heere. Daarom trekt hij zijn opperkleed aan. Hier mogen we best een les uit trekken. Als we een bezoek aan de koningin mochten brengen, zouden we ons netjes aankleden. Dat geldt nog veel meer als we naderen tot de Koning der koningen. Als we zitten in Gods huis, maar ook als we bezig zijn met Gods Woord, bijv. op de zondagsschool of catechisatie, past ons eerbied wat ook tot uiting komt in hoe we ons kleden.

b. Jezus' nodiging tot de maaltijd (Joh. 21: 9-14)

UITLEG VAN DE TEKST

Als de andere discipelen na Petrus ook aan land komen, ontdekken ze het tweede wonder. Ze zien een kolenvuur, waarop klaargemaakte vis ligt te bakken, en brood. Dit alles bij de Heere Jezus, Die Zelf om vis gevraagd had! Voordat ze gaan eten, geeft de Heere Jezus aan de discipelen eerst de opdracht om voor de vangst te zorgen. Normaal werd na de visvangst het net altijd in het schip geleegd en wierp men de kleine visjes terug in het water, terwijl de grote vissen in het schip bleven liggen. Aangezien het net nu te zwaar was om aan boord te hijsen, was dit sorteren nog niet gedaan. Het net hing nu nog achter het schip. De Heere Jezus vraagt hen om van de vissen, die ze gevangen hebben, wat te brengen. Dit betekent niet dat ze nodig zijn en gebruikt zullen worden voor de maaltijd. Nee, er hoeft niets van hen bij. De Heere heeft alles gereed! Opnieuw is het Petrus, die als eerste naar het schip gaat en het net op het strand trekt. Het net zit vol met vis. Als de discipelen ze hebben gesorteerd, blijken er 153 grote vissen te zijn. Misschien wel een vissersrecord! Dit getal 153 heeft totaal geen betekenis, wel wordt met dit aantal de grootte van deze wonderbare visvangst aangeduid. Dit wonder wordt nog vergroot door het feit dat, ondanks deze grote hoeveelheid, het net niet scheurt. Na de sortering en telling van de vis nodigt Jezus hen tot de maaltijd: 'Komt herwaarts, houdt het

middagmaal.' Uit de opmerking in vers 12 dat niemand van de discipelen aan Jezus durfde vragen wie Hij is, blijkt dat ze Hem niet zomaar konden herkennen, wat al vaker na Zijn opstanding bleek. Zijn opstandingslichaam is blijkbaar anders dan Zijn vorige aardse verschijning. Hun schroom om Hem openlijk te vragen wie Hij is, komt omdat ze in hun hart weten dat het de Heere is. Als de gastheer neemt de Heere Jezus het brood en de vis en geeft het aan Zijn discipelen. Hij, Die voorziet in een vol net, Die voorziet in voedsel voor de maaltijd, wil hen leren dat ze zonder Hem niets kunnen doen. Of Hij Zelf heeft meegegeten, wordt niet vermeld. De evangelist Johannes sluit dit gedeelte af met de mededeling, dat dit al de derde keer was dat Jezus verschenen was aan Zijn discipelen na Zijn opstanding.

TER OVERWEGING

- De Heere vroeg de discipelen om enige toespijs. Dat was om hen met hun gebrek en onmacht te confronteren. Zelf heeft Hij niets van hen nodig. Dat blijkt wel als ze aan land komen. Alles staat klaar, zonder dat ze er iets aan gedaan hebben. Hij heeft hun arbeid niet nodig. Is dat niet een prachtig beeld van hoe de Heere handelt met Zijn kinderen? Hij ontvangt ze met Zijn gaven, die Hij in de weg van lijden, sterven en opstanding bereid heeft, zonder dat ze daar iets aan gedaan hebben. Mogen wij en de kinderen ook al in deze gaven van vergeving en vernieuwing delen? Hij bezit de middelen om in al onze behoeften te voorzien. Hij wil onze netten vullen met Zichzelf, met de overvloed van Zijn genade en dat alles om niet, zonder dat we er iets voor moeten aanbieden.
- Vanuit het middagmaal kunnen we een lijn trekken naar het Heilig Avondmaal. Daar is het niet de dominee, maar eigenlijk de Heere Zelf, Die als Gastheer nodigt: 'Komt, want alle dingen zijn gereed'. Aan de avondmaalstafel wil de Heere het geloof van Zijn kinderen door de tekenen van brood en wijn versterken. Daar worden ze vermaand (onderwezen) en verzekerd van Zijn hartelijke liefde en trouw jegens hen.

c. Jezus' gesprek met Petrus (Joh. 21: 15-17)

UITLEG VAN DE TEKST

Na het middagmaal richt de Heere Jezus Zich tot Petrus en stelt hem drie vragen. Die drie vragen hebben betrekking op de drievoudige verloochening van Hem door Petrus. Te midden van de andere discipelen wordt Petrus in zijn ambt hersteld. De eerste keer vraagt de Heere Jezus: 'Simon, zoon van Jonas, hebt gij Mij liever dan dezen?' Petrus

wordt aangesproken met zijn geboortenaam, zoals Jezus hem ook aansprak bij hun eerste ontmoeting (Joh. 1: 43). Dan vraagt Jezus Petrus of hij Hem meer liefheeft dan de andere discipelen Hem liefhebben. Dat had hij namelijk beweerd (Matth. 26: 33), maar door zijn verloochening was het tegenovergestelde gebleken. Petrus antwoordt bescheiden. Hij bevestigt de vraag en doet een beroep op Jezus' kennis van zijn hart: 'Gij weet, dat ik U liefheb.' Het 'liever dan dezen' neemt hij echter niet over en stelt zich hierdoor niet boven de andere discipelen. Na dit antwoord herstelt Jezus hem in zijn ambt met de opdracht: 'Weid Mijn lammeren.' De gelovigen vergelijkt Jezus bij een kudde schapen (Joh. 10). Zelf is Hij de goede Herder. De discipelen zijn herdersknechten. Petrus moet de lammeren weiden. De lammeren zijn de kleintjes van de kudde, degenen die nog maar korte tijd geleden tot geloof zijn gekomen. Weiden betekent voeden of voedsel verschaffen. Voor de tweede maal stelt Jezus aan Petrus een vraag. Het is dezelfde vraag als de eerste keer, maar nu zonder toevoeging. Heeft Petrus Hem lief, maar dan evenals de andere discipelen? De discipel geeft precies hetzelfde antwoord als op de eerste vraag. Opnieuw krijgt hij een opdracht van de Heere Jezus: 'Hoed Mijn schapen.' Het hoeden wijst op de totale zorg van een herder voor de schapen. Als Jezus voor de derde keer eenzelfde soort vraag stelt, wordt Petrus bedroefd. Driemaal een vraag naar zijn liefde tot Jezus, herinnert Petrus aan zijn drievoudige verloochening. Hij antwoordt nu niet meer met 'ja', maar doet een beroep op Jezus' alwetendheid: 'Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet, dat ik U liefheb.' Petrus kan en wil niet anders dan Hem liefhebben, omdat Jezus hem liefheeft. Jezus zegt daarop tot hem: 'Weid Mijn schapen.' Zo herstelt de Heere Jezus Zijn discipel weer in het ambt. Petrus kon uit de Schriften en het onderwijs van Jezus weten wat een goede herder aan zijn kudde verplicht was (Ps. 23, Jes. 40, Ezech. 34, Luk. 15 en Joh. 10). In zijn latere brief heeft Petrus deze opdracht door mogen geven aan de ouderlingen (1 Petr. 5: 1-4).

TER OVERWEGING

- De kern van de vertelling op deze zondag is de vraag van de Heere Jezus aan Petrus. Deze vraag komt ook tot ons en de kinderen: 'Hebt gij Mij lief?' De Heere vraagt niet of Petrus wel genoeg kennis heeft. Hij vraagt evenmin of Zijn discipel wel echt bekeerd is, ook niet of hij wel uitverkoren is. De Heere vraagt naar de vrucht van de bekering en naar de vrucht van de verkiezing en dat is liefde. Hebt gij Mij lief? Wat is op die allesbeslissende vraag ons antwoord? Van nature missen we die liefde en leeft er vijandschap in ons hart tegen God en Christus. Als we Hem nog niet liefhebben, dan dringt de liefde van Christus ons:

laat u met God verzoenen. Wat zijn we gelukkig als we met Petrus mogen zeggen: 'Heere, Gij weet alle dingen, gij weet, dat ik U liefheb.' Dan hebben we Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad. Een ieder, die vergeving van zonden heeft ontvangen, is vol van liefde tot Christus. In het slot van deze geschiedenis ligt de nadruk op het volgen. Petrus heeft iets gehoord over zijn toekomst en wil graag weten wat Johannes te wachten staat. Jezus maakt hem duidelijk dat hem dat niet aangaat: 'Volg gij Mij.' En dat bevel geldt nog steeds voor ons allen.

GELOOFSLEER

Er zitten veertig dagen tussen de opstanding en de hemelvaart van de Heere Jezus. In deze tijd onderwijst Hij Zijn discipelen in de taak die hen wacht om het evangelie te verkondigen. Ze worden opgeleid van discipel tot apostel. Het is on-

derwijs van de opgestane Heere Jezus. Hier begint Hij met dit onderwijs door een sprekend wonder. De frustrerende nacht waarin ze telkens maar niets vangen wil hen leren dat ze in eigen kracht niets kunnen doen. Het grote wonder van de visvangst laat zien dat ze voor alles afhankelijk zijn van de Heere. Ze moeten Hem gehoorzamen - hoe onbegrijpelijk Zijn opdracht ook is - dan zullen ze zegen ontvangen. Het feit dat even later de maaltijd - inclusief vis - al klaarstaat, laat opnieuw zien dat de Heere hen niet nodig heeft. Wel wil Hij hen inzetten als vissers van mensen. Ook vandaag maakt de Heere Jezus mensen zalig door de dwaasheid van de prediking (zie Heidelbergse Catechismus, zondag 25). De eenvoudige geloofsgehoorzaamheid van de Heere Jezus kan ook aan de kinderen tot een voorbeeld worden gesteld. Heel eenvoudig de Heere gehoorzamen op Zijn woord.